

Προλογικό σημείωμα

Η Βιβλιοθήκη και Υπηρεσία Πληροφόρησης του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών ανέλαβε τη διοργάνωση του 19ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών σε μια γκρίζα εποχή για τη χώρα μας και τους εργαζόμενους, με τεράστια ερωτηματικά για τις αλλαγές που έρχονται στην παιδεία και ιδιαίτερα στη τριτοβάθμια εκπαίδευση, με εμφανή τα σημάδια της κρίσης στο χώρο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.

Παρόλα αυτά σε πείσμα των καιρών, η Βιβλιοθήκη και Υπηρεσία Πληροφόρησης του Παντείου Πανεπιστημίου πήρε τη σκυτάλη, για να συνεχίσει μια παράδοση δεκαεννέα χρόνων, διοργανώνοντας το φετινό συνέδριο με θέμα: «Επιστημονικές κοινότητες και βιβλιοθήκες στον κόσμο της κοινωνικής δικτύωσης και συνέργειας» και διεξάγεται στην Αθήνα στις 3-5 Νοεμβρίου 2010, στην αίθουσα Σάκη Καραγιωργα II του Παντείου Πανεπιστημίου.

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, αλλά και γενικότερα οι βιβλιοθήκες σε παγκόσμιο επίπεδο βρίσκονται σε ένα εξελισσόμενο και σύνθετο κοινωνικό-τεχνολογικό περιβάλλον, που διακρίνεται από τη δικτύωση κοινωνικών ομάδων οι οποίες αξιοποιούν αναπτυσσόμενες τεχνολογικές λύσεις. Ειδικότερα, η εξέλιξη του παγκόσμιου ιστού, το Web 2.0, προσφέρει καινοτόμες τεχνολογίες που μεταμορφώνουν το κυρίαρχο παράδειγμα της πρόσβασης στην πληροφορία και της χρήσης της, διαμορφώνοντας ένα πλαίσιο διαμοιρασμού των πληροφοριακών πόρων μεταξύ των κοινοτήτων χρηστών. Οι βιβλιοθήκες αξιοποιώντας αυτές τις δυναμικές αναπτύσσουν νέα εργαλεία (π.χ. καταλόγους νέας γενιάς), υπηρεσίες που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν άμεσα να συνεργαστούν και να διαχειριστούν την πληροφορία

με τους χρήστες τους. Θέτοντας ως στόχο την καλλιέργεια του κοινωνικού τους χαρακτήρα, με υποστηριζόμενες από τις τεχνολογικές προτάσεις, οι βιβλιοθήκες καλούνται να παρατηρήσουν και να αποτυπώσουν τις πρακτικές και συνήθειες των χρηστών τους, να επαναπροσδιορίσουν τις απαιτήσεις τους και να επανασχεδιάσουν συνεργατικά τις υπηρεσίες τους.

Στον ελληνικό χώρο σήμερα εκφράζεται έντονο ενδιαφέρον για την ανάδειξη και αξιοποίηση της ελληνικής επιστημονικής παραγωγής, το οποίο αποδίδει νέους ρόλους και υπηρεσίες στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Τα τελευταία χρόνια ο ψηφιακός χάρτης της χώρας εμπλουτίστηκε με αρκετό και διαφορετικό, κύρια πολιτιστικό περιεχόμενο. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες δεν «πρόλαβαν» να ολοκληρώσουν στο σύνολό τους έργα, όπως ακαδημαϊκά αποθετήρια, συμπεριλαμβάνοντας τόσο τα τρέχοντα επιστημονικά τεκμήρια, όσο και τα ιστορικά, ενώ έρχονται να απαντήσουν σήμερα σε προσκλήσεις προτάσεων για δράσεις ψηφιακής επιμέλειας. Παράλληλα, γνωρίζουν ότι αποτελεί παγκόσμια πραγματικότητα η αγωνία πολλών οργανισμών για την μακρόχρονη διατήρηση του ψηφιακού υλικού. Επί πλέον είναι ασύμφορο έως και αδύνατο ένας οργανισμός να αναπτύξει μόνος του ανάλογες δράσεις χωρίς συνεργασία με άλλους και ιδιαίτερα χωρίς τη συνέργεια εξειδικευμένων επιστημονικών μονάδων.

Τα χρόνια αυτά που πέρασαν είναι αλήθεια ότι οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες άλλαξαν όψη, παρουσιάζοντας ένα πολύπλευρο έργο διεθνών προδιαγραφών και βρίσκονται στο επίκεντρο μιας γιγαντιαίας προσπάθειας στον τομέα της διαχείρισης, πρόσβασης και παραγωγής της επιστημονικής γνώσης. Ωστόσο, μετά την λήξη των προγραμμάτων (ΕΠΕΑΕΚ), αναδείχτηκαν μια σειρά από ζητήματα εκ των οποίων τα πιο σημαντικά σίγουρα είναι η εργασιακή ομηρία κάποιων εκατοντάδων εργαζομένων και βέβαια η έωλη συνέχιση του έργου των βιβλιοθηκών. Οι ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σήμερα δεν βιώνουν απλά μια μεταβατική περίοδο, αλλά μια έντονη και

σοβαρή κρίση. Αν και οι περισσότεροι στη κοινότητα μας είδαν με ελπίδα τα προγράμματα της ψηφιακής σύγκλισης, γνωρίζουμε καλά ότι οι αδυναμίες μας και οι ελλείψεις μας είναι πιο βαθιές που θα απειλήσουν τη βιωσιμότητα των και αυτών των μελλοντικών εγχειρημάτων. Πέρα από τις ευθύνες της πολιτείας να αντιμετωπίσει τη λειτουργία των βιβλιοθηκών ως κοινωνικό αγαθό, ως δείκτη ανάπτυξης και δημοκρατίας, οι ελληνικές πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες καλούνται να απαντήσουν με συγκεκριμένες προτάσεις, ει δυνατόν συνεργατικής δράσης για το πως θα συνεχίσουν, θα συντηρήσουν και θα αναπτύξουν περαιτέρω τις υπηρεσίες τους.

Τα παραπάνω ζητήματα φέρνουν στο προσκήνιο μια σειρά από ερωτήματα, που ελπίζουμε να μελετηθούν και συζητηθούν διεξοδικά στο φετινό συνέδριο, αλλά και στοιχήματα που καλούνται να απαντήσουν οι βιβλιοθήκες τους μέλλοντος.

Κωνσταντία Κακάλη

Προϊσταμένη Διεύθυνσης

Βιβλιοθήκης & Υπηρεσίας Πληροφόρησης

Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών